

eul_wid: pfk-co

Λουκιανὸς ὁ Σαμοσατεύς · Lucian of Samosata

Eunuch

Εὐνοῦχος

Period: Ῥωμαϊκὴ Roman
Dialect: Ἀττικίζουσα Atticizing
Domain: Ῥητορικὴ Oratory
Format: Λόγος Oration

- Eun t ΕΥΝΟΥΧΟΣ ΠΑΜΦΙΛΟΣ Πόθεν, ὦ Λυκῖνε, καὶ τί γελῶν ἡμῖν ἀφῖξαι; ἀεὶ μὲν γὰρ φαιδρὸς ὢν τυγχάνεις, τουτὶ δὲ πλεόν τοῦ συνήθους εἶναι μοι δοκεῖ, ἐφ' ὅτῳ μὴδὲ κατέχειν δυνατὸς εἶ τὸν γέλωτα. ^[1]
- Eun 1 ΛΥΚΙΝΟΣ Ἐξ ἀγορᾶς μὲν ἦκω σοι, ὦ Πάμφιλε· τοῦ γέλωτος δὲ αὐτίκα κοινωνὸν ποιήσομαί σε, ἣν ἀκούσης οἷα δίκη δικαζομένη παρεγενόμην, φιλοσόφων πρὸς ἀλλήλους ἐριζόντων. ΠΑΜΦΙΛΟΣ Καὶ τοῦτο μὲν ὡς ἀληθῶς γελοῖον λέγεις, τὸ φιλοσοφοῦντας δικάζεσθαι πρὸς ἀλλήλους, δέον, εἰ καὶ τι μέγα εἴη, κατ' εἰρήνην ἐν σφίσι διαλύεσθαι τὰ ἐγκλήματα. ΛΥΚΙΝΟΣ Πόθεν, ὦ μακάριε, κατ' εἰρήνην ἐκεῖνοι, οἳ γε ξυμπεσόντες ὅλας ἀμάξας βλασφημιῶν κατεσκέδασαν ἀλλήλων, κεκραγότες καὶ ὑπερδιατεινόμενοι; ΠΑΜΦΙΛΟΣ Ἥ που, ὦ Λυκῖνε, περὶ τῶν λόγων διεφέροντο τὰ συνήθη ταῦτα, ἑτερόδοξοι τυγχάνοντες; ΛΥΚΙΝΟΣ Οὐδαμῶς, ἀλλ' ἑτεροῖόν τι τοῦτο ἦν· ὁμόδοξοι γὰρ ἄμφω καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν λόγων. ^[5]
- Eun 2 δίκη δὲ ὅμως συνειστήκει καὶ δικασταὶ ψηφοφοροῦντες ἦσαν οἱ ἄριστοι καὶ πρεσβύτατοι καὶ σοφώτατοι τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ ἐφ' ὧν ἂν τις ἡδέσθῃ παρὰ μέλος τι φθεγξάμενος, οὐχ ὅπως ἐς τοσαύτην ἀναισχυντίαν τραπόμενος. ΠΑΜΦΙΛΟΣ Οὐκοῦν λέγοις ἂν ἤδη τὸ κεφάλαιον τῆς δίκης, ὡς καὶ αὐτὸς εἰδείην ὅ τι σοι τὸ κεκινηκὸς εἴη τὸν τοσοῦτον γέλωτα. ΛΥΚΙΝΟΣ Συντέτακται μὲν, ὦ Πάμφιλε, ὡς οἴσθα, ἐκ βασιλέως μισθοφορὰ τις οὐ φαύλη κατὰ γένη τοῖς φιλοσόφοις, Στωϊκοῖς λέγω καὶ Πλατωνικοῖς καὶ Ἐπικουρείοις, ἔτι δὲ καὶ τοῖς ἐκ τοῦ Περιπάτου, τὰ ἴσα τούτοις ἅπασιν. ^[5]
- Eun 3 ἔδει δὲ ἀποθανόντος αὐτῶν τινος ἄλλον ἀντικαθίστασθαι δοκιμασθέντα ψήφῳ τῶν ἀρίστων. καὶ τὰ ἄθλα οὐ βοεῖη τις ἦν, κατὰ τὸν ποιητὴν, οὐδὲ ἱερεῖον, ἀλλὰ μύρια κατὰ τὸν ἐνιαυτόν, ἐφ' ὅτῳ συνεῖναι τοῖς νέοις. ΠΑΜΦΙΛΟΣ Οἶδα ταῦτα· καὶ τινὰ φασιν αὐτῶν ἑναγχος ἀποθανεῖν, τῶν Περιπατητικῶν οἶμαι τὸν ἕτερον. ΛΥΚΙΝΟΣ Αὕτη, ὦ Πάμφιλε, ἡ Ἑλένη ὑπὲρ ἧς ἐμονομάχουν πρὸς ἀλλήλους. καὶ ἄχρι γε τούτου γελοῖον οὐδὲν πλὴν ἐκεῖνο ἴσως, τὸ φιλοσόφους εἶναι φάσκοντας καὶ χρημάτων καταφρονεῖν ἔπειτα ὑπὲρ τούτων ὡς ὑπὲρ πατρίδος κινδυνευούσης καὶ ἱερῶν πατρῶων καὶ τάφων προγονικῶν ἀγωνίζεσθαι. ΠΑΜΦΙΛΟΣ Καὶ μὴν καὶ τὸ δόγμα τοῦτο γέ ἐστιν τοῖς Περιπατητικοῖς, τὸ μὴ σφόδρα καταφρονεῖν χρημάτων, ἀλλὰ τρίτον τι ἀγαθὸν καὶ τοῦτο οἶεσθαι. ΛΥΚΙΝΟΣ Ὅρθῶς λέγεις. φασὶ γὰρ οὖν ταῦτα, καὶ κατὰ τὰ πάτρια ἐγένετο αὐτοῖς ὁ πόλεμος. ^[21]

Eun 4

τὰ μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη ἄκουε. Πολλοὶ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοι τὸν ἐπιτάφιον τοῦ ἀποθανόντος ἐκείνου ἠγωνίζοντο· δύο δὲ μάλιστα ἦσαν οἱ ἀμφήριστοι αὐτῶν, Διοκλῆς τε ὁ πρεσβύτερος—οἷσθα ὃν λέγω, τὸν ἐριστικόν—καὶ Βαγώας ὁ εὐνοῦχος εἶναι δοκῶν. τὰ μὲν οὖν τῶν λόγων προηγώνιστο αὐτοῖς καὶ τὴν ἐμπειρίαν ἐκάτερος τῶν δογμάτων ἐπεδέδεικτο καὶ ὅτι τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῶν ἐκείνῳ δοκούντων εἶχετο· καὶ μὰ τὸν Δί' οὐδέτερος αὐτῶν ἀμείνων ἦν.
[10]

Eun 5 τὸ δ' οὖν τέλος τῆς δίκης ἐς τοῦτο περιέστη· ἀφόμενος γὰρ ὁ Διοκλῆς τοῦ δεικνύναι τὰ αὐτοῦ μετέβαινεν ἐπὶ τὸν Βαγῶαν καὶ διελέγχειν ἐπειρᾶτο μάλιστα τὸν βίον αὐτοῦ· κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ὁ Βαγώας ἀντεξήταξε τὸν ἐκείνου βίον. ΠΑΜΦΙΛΟΣ Εἰκότως, ὦ Λυκῖνε· καὶ τὰ πλείω γε τοῦ λόγου περὶ τούτου μᾶλλον ἐχρῆν εἶναι αὐτοῖς· ὥς ἔγωγε, εἰ δικάζων ἐτύγχανον, ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τὸ πλεῖον διατρίψαι ἄν μοι δοκῶ, τὸν ἄμεινον βιοῦντα μᾶλλον ἢ τὸν ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῖς προχειρότερον ζητῶν καὶ οἰκειότερον τῇ νίκῃ νομίζων. ΛΥΚΙΝΟΣ Εὖ λέγεις, κάμῃ ὁμόψηφον ἐν τούτῳ ἔχεις. [12]

Eun 6 ἐπεὶ δὲ ἄλλες μὲν εἶχον βλασφημιῶν, ἄλλες δὲ ἐλέγχων, τὸ τελευταῖον ἤδη ὁ Διοκλῆς ἔφη μὴδὲ τὴν ἀρχὴν θεμιτὸν εἶναι τῷ Βαγῶᾳ μεταποιεῖσθαι φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐπ' αὐτῇ ἀριστείων εὐνοῦχῳ γε ὄντι, ἀλλὰ τοὺς τοιούτους οὐχ ὅπως τούτων ἀποκεκλείσθαι ἡξίου, ἀλλὰ καὶ ἱερῶν αὐτῶν καὶ περιρραντηρίων καὶ τῶν κοινῶν ἀπάντων συλλόγων, δυσσιώνιστόν τι ἀποφαίνων καὶ δυσάντητον θέαμα, εἴ τις ἔωθεν ἐξίων ἐκ τῆς οἰκίας ἴδοι τοιοῦτόν τινα. καὶ πολὺς ἦν ὁ περὶ τούτου λόγος, οὔτε ἄνδρα οὔτε γυναῖκα εἶναι τὸν εὐνοῦχον λέγοντος, ἀλλὰ τι σύνθετον καὶ μικτόν καὶ τερατῶδες, ἔξω τῆς ἀνθρωπείας φύσεως. ΠΑΜΦΙΛΟΣ Καίνόν γε τὸ ἐγκλημα φῆς, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἤδη γελαῖν καὶ αὐτός, ὦ ἐταῖρε, προάγομαι τῆς παραδόξου ταύτης κατηγορίας ἀκούων. τί δ' οὖν ἄτερος; ἄρα τὴν ἡσυχίαν ἤγαγεν, ἢ τι πρὸς ταῦτα καὶ αὐτὸς ἀντειπεῖν ἐτόλμησεν; ΛΥΚΙΝΟΣ Τὰ μὲν πρῶτα ὑπ' αἰδοῦς καὶ δειλίας—οἰκεῖον γὰρ αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον—ἐπὶ πολὺ ἐσιώπα καὶ ἡρυθρία καὶ ἰδίων φανερός ἦν, τέλος δὲ λεπτὸν τι καὶ γυναικεῖον ἐμφθεγξάμενος οὐ δίκαια ποιεῖν ἔφη τὸν Διοκλέα φιλοσοφίας ἀποκλείοντα εὐνοῦχον ὄντα, ἥς καὶ γυναιξὶ μετεῖναι· καὶ παρήγοντο Ἀσπασία καὶ Διοτίμα καὶ Θαρρηλία συνηγορήσουσαι αὐτῷ, καὶ τις Ἀκαδημαῖκός εὐνοῦχος ἐκ Πελασγῶν τελῶν, ὀλίγον πρὸ ἡμῶν εὐδοκιμήσας ἐν τοῖς Ἑλλησιν. [10]

Eun 7 ὁ Διοκλῆς δὲ κάκεῖνον αὐτόν, εἰ περιῆν καὶ τῶν ὁμοίων μετεποιεῖτο, εἶρξαι ἂν οὐ καταπλαγεῖς αὐτοῦ τὴν παρὰ τοῖς πολλοῖς δόξαν· καὶ τινὰς καὶ αὐτὸς ἀπεμνημόνευε λόγους καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὑπὸ τε Στωϊκῶν καὶ Κυνικῶν μάλιστα εἰρημένους πρὸς τὸ γελοιότερον ἐπὶ τῷ ἀτελεῖ τοῦ σώματος. Ἐν τούτοις ἦν τοῖς δικασταῖς ἡ διατριβή· καὶ τὸ κεφάλαιον ἤδη τοῦ σκέμματος τοῦτο ἐτύγχανεν, εἰ δοκιμαστέος εὐνοῦχος ἐπὶ φιλοσοφίαν παραγγέλλων καὶ νέων προστασίαν ἐγχειρισθῆναι ἀξιῶν, τοῦ μὲν καὶ σχῆμα καὶ σώματος εὐμοιρίαν προσεῖναι φιλοσόφῳ δεῖν λέγοντος, καὶ τὸ μέγιστον, πώγωνα βαθὺν ἔχειν αὐτόν καὶ τοῖς προσιοῦσι καὶ μανθάνειν βουλομένοις ἀξιόπιστον καὶ πρέποντα ταῖς μυρίαις ἃς χρή παρὰ βασιλέως ἀποφέρεισθαι, τὸ δὲ τοῦ εὐνούχου καὶ τῶν βακῆλων χειρόν εἶναι· τοὺς μὲν γὰρ κἂν πεπειρᾶσθαι ποτε ἀνδρείας, τοῦτον δὲ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἀποκεκόφθαι καὶ ἀμφίβολόν τι ζῶον εἶναι κατὰ ταῦτα ταῖς κορώναις, αἷ μῆτε περιστεραῖς μῆτε κόραξιν ἐναριθμοῖντο ἄν, τοῦ δὲ οὐ σωματικὴν λέγοντος εἶναι τὴν κρίσιν, ἀλλὰ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς γνώμης ἐξέτασιν δεῖν γίνεσθαι καὶ τῆς τῶν δογμάτων ἐπιστήμης. [10]

Eun 9 εἴθ' ὁ Ἀριστοτέλης ἐκαλεῖτο μάρτυς τοῦ λόγου, εἰς ὑπερβολὴν θαυμάσας Ἑρμείαν τὸν εὐνοῦχον τὸν ἐκ τοῦ Ἀταρνέως τύραννον ἄχρι τοῦ καὶ θύειν αὐτῷ κατὰ ταῦτα τοῖς θεοῖς. καὶ τι καὶ ἐτόλμα προστιθέναι ὁ Βαγώας τοιοῦτον, ὥς πολὺ ἐπιτηδειότερος τοῖς νέοις εὐνοῦχος διδάσκαλος οὐδὲ διαβολὴν τινα πρὸς αὐτοὺς ἐνδέξασθαι δυνάμενος οὐδὲ τὸ τοῦ Σωκράτους

ἐκεῖνο ἔγκλημα παθεῖν ἂν ὥς διαφθείρων τὰ μειράκια. ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἀγένειον μάλιστα ἐσκώφη, χαριέντως τοῦτο, ὥς γοῦν ᾤετο, προσέρριψεν. “Εἰ γὰρ ἀπὸ πώγωνος,” ἔφη, “βαθέος κρίνεσθαι δέοι τοὺς φιλοσοφοῦντας, τὸν τράγον ἂν δικαιότερον προκριθῆναι πάντων.” Ἐν τούτῳ τρίτος ἄλλος παρεστώς—τὸ δὲ ὄνομα ἐν ἀφανεῖ κείσθω—“Καὶ μήν,” ἔφη, “ὧ ἄνδρες δικασταί, οὗτοσι ὁ τὰς γνάθους λεῖος καὶ τὸ φώνημα γυναικεῖος καὶ τὰ ἄλλα εὐνούχῳ ἐοικώς εἰ ἀποδύσαιτο, πάνυ ἀνδρεῖος ὑμῖν φανεῖται· εἰ δὲ μὴ ψεύδονται οἱ περὶ αὐτοῦ λέγοντες, καὶ μοιχὸς ἐάλω ποτέ, ὥς ὁ ἄξων φησίν, ἄρθρα ἐν ἄρθροις ἔχων.” ^[5]

Eun 10 ἀλλὰ τότε μὲν ἐς τὸν εὐνούχον ἀναφυγὼν καὶ τοῦτο κρησφύγετον εὐρόμενος ἀφείθη, ἀπιστησάντων τῇ κατηγορίᾳ τῶν τότε δικαστῶν ἀπὸ γε τῆς φανεραῆς ὀψεως· νῦν δὲ καὶ παλινωδῆσαί μοι δοκεῖ τοῦ προκειμένου μισθοῦ ἕνεκα.” Τούτων δὴ λεγομένων παρὰ πάντων μὲν γέλως ἐγίγνετο, ὥς τὸ εἰκός. ^[10]

Eun 11 Βαγώας δὲ μᾶλλον ἐταράττετο καὶ παντοῖος ἦν, ἐς μυρία τρεπόμενος χρώματα καὶ ψυχρῷ τῷ ἰδρωτὶ ρεόμενος, καὶ οὔτε συγκατατίθεσθαι τῷ περὶ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι καλῶς ἔχειν ᾤετο οὔτε ἀχρεῖον αὐτῷ τὴν κατηγορίαν ταύτην ἐς τὸν παρόντα ἀγῶνα ἡγεῖτο εἶναι. ΠΑΜΦΙΛΟΣ Γελοῖα, ὧ Λυκῖνε, ὥς ἀληθῶς ταῦτα καὶ ἔοικεν οὐ τὴν τυχοῦσαν ὑμῖν διατριβὴν παρεσχῆσθαι. τὸ δ’ οὖν τέλος τί ἐγένετο καὶ πῶς ἔγνωσαν ὑπὲρ αὐτῶν οἱ δικασταί; ΛΥΚΙΝΟΣ Οὐχ ὁμόψηφοι πάντες ἦσαν, ἀλλ’ οἱ μὲν ἡξίουσαν ἀποδύσαντας αὐτὸν ὥσπερ τοὺς ἀργυρωνήτους ἐπισκοπεῖν εἰ δύναται φιλοσοφεῖν τά γε πρὸς τῶν ὄρχεων· οἱ δὲ ἔτι γελοιότερον μεταστειλαμένους τινὰς τῶν ἐξ οἰκήματος γυναικῶν κελεύειν αὐτὸν συνεῖναι καὶ ὀπυῖειν, καὶ τινὰ τῶν δικαστῶν τὸν πρεσβύτατόν τε καὶ πιστότατον ἐφεστῶτα ὁρᾶν εἰ φιλοσοφεῖ. ^[5]

Eun 12 μετὰ δὲ ἐπεὶ πάντας ὁ γέλως κατεῖχε καὶ οὐδεὶς ὅστις οὐ τὴν γαστέρα ἤλγει βρασσόμενος ὑπ’ αὐτοῦ, ἔγνωσαν ἀναπόμπιμον ἐς τὴν Ἱταλίαν ἐκπέμψαι τὴν δίκην. Καὶ νῦν ἄτερος μὲν πρὸς τὴν τῶν λόγων ἐπίδειξιν, ὥς φασιν, γυμνάζεται καὶ παρασκευάζεται καὶ κατηγορίαν συγκροτεῖ καὶ τὸ τῆς μοιχείας ἔγκλημα ὑποκινεῖ, ἐναντιώτατον αὐτῷ καὶ οὗτος κατὰ τοὺς φαύλους τῶν ῥητόρων τοῦτο ποιῶν καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας τὸν ἀντίδικον ἐκ τοῦ ἐγκλήματος καταλέγων· τῷ Βαγῳά δὲ ἕτερα, ὥς φασι, μέλει καὶ ἀνδρίζεται τὰ πολλὰ καὶ διὰ χειρὸς ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ τέλος κρατήσῃ ἐλπίζει ἢ ἐπιδείξει ὥς οὐδὲν χείρων ἐστὶν τῶν τὰς ἵππους ἀναβαινόντων ὄνων. ^[10]

Eun 13 αὕτη γάρ, ὧ ἐταῖρε, φιλοσοφίας ἀρίστη κρίσις ἔοικεν εἶναι καὶ ἀπόδειξις ἀναντίλεκτος, ὥστε καὶ τὸν υἱὸν—ἔτι δέ μοι κομιδῇ νέος ἐστίν—εὐξαίμην ἂν οὐ τὴν γνώμην οὐδὲ τὴν γλῶτταν ἀλλὰ τὸ αἰδοῖον ἔτοιμον ἐς φιλοσοφίαν ἔχειν. ^[15]